

ZAGREB **UZ MEĐUNARODNI DAN LJUDSKIH PRAVA**

Moramo se učiti toleranciji i prihvaćanju različitosti

U povodu Međunarodnog dana ljudskih prava, 10. prosinca, sve pravobraniteljske institucije održale su zajedničku konferenciju za medije pod naslovom „Tolerancija u hrvatskome društvu”. Pučka pravobraniteljica **Lora Vidović**, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova **Višnja Ljubičić**, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom **Anka Slonjšak** i pravobraniteljica za djecu **Mila Jelavić** upozorile su na pojave nesnošljivosti i nepoštovanja prava pojedinaca i grupa te uputile javnosti zajedničko priopćenje.

Tolerancija nije formalno zalažanje za neke apstraktne pojmove, već praktična primjena vrijednosti za koje smo se kao društvo opredijelili, a koja se pokazuje i riječima i djelima. Tolerancija je stoga aktivno zauzimanje za poštivanje jednakih prava za sve neovisno jesu li žene ili muškarci, samohrani roditelji, osobe s invaliditetom, izvanbračni ili bračni parovi, hetero ili homoseksualne orijentacije, ove ili one nacije ili vjere. Svi smo mi različiti od drugih u nekom aspektu i svatko od nas po nečemu pripada nekoj manjini, pa svatko od nas može biti žrtvom preda-

suda i stereotipa – rečeno je tom prilikom.

Događanja u 2013. pokazuju nam da je razina tolerancije za koju smo dosadašnjih godina mislili da je postignuta, ozbiljno dovedena u pitanje. Nasilje povodom dvojjezičnih natpisa u Vukovaru, javni govor o pripadnicima LGBT manjine, starijim osobama, migrantima i strancima svjedoče o razvoju nesnošljivosti u Hrvatskoj. Jednako tako, neprihvatljiv i diskriminatorski govor javnih osoba, kao i napadi na simbole i bogomolje manjina ili pak na aktiviste građanskih inicijativa, očit su dokaz da institucije i pojedinci u hrvatskome društvu nisu dovoljno učinili kako bi razvili načela tolerancije.

Prihvaćanje različitih sposobnosti osoba s invaliditetom i puno poštivanje njihovih ljudskih prava u praksi znači obavezu društva da ukloni prepreke i osigura podršku i u tome smislu hrvatsko društvo treba prijeći s riječi na djela. Kao i drugim manjinama, osobama koje obavljaju aktivnosti zbog toga jer su slijepe, gluhe, gluhoslijepe, imaju teškoća u kretanju, imaju intelektualne ili psihosocijalne teškoće, važno je da ih drugi prvenstveno doživljavaju i prihvate kao osobu, neovisno

o njihovoj teškoći. Nekat se smatralo kako su teškoće koje osoba ima, prirodno ograničenje njezinih ljudskih prava, no danas znamo da ta prava ograničava upravo društvo zbog svoje neprilagođenosti različitim potrebama.

Netolerancija u ponašanju odraslih i prihvaćanje agresivne komunikacije kao uobičajene u privatnom i javnom prostoru neizbježno utječu na djecu što se odražava i kroz vršnjačko nasilje. Dok se agresivni ispadi odraslih toleriraju, svjedoci smo netolerantnog odnosa odraslih prema djeci s problemima u ponašanju, uz zahtjeve za oštrijim kaznama. Nesnošljivost među djecom zbog nacionalnih, regionalnih, ekonomskih, svjetonazorskih razlika, neprihvaćanje i izoliranje romske djece, djece s teškoćama u razvoju, siromašne djece, napadi na mlade pripadnike seksualnih manjina – sve su to odrazi ponašanja odraslih i zabrinjavajuću simptomu dugogodišnje nebrige društva i države za djecu i mlade.

Pravno uobičajena načela tolerancije koja prihvaćamo kroz međunarodne dokumente o ljudskim pravima ne predstavljaju konačan civilizacijski doseg, već nešto na čemu se neprestano mora raditi i o čemu građane treba kontinuirano

i sustavno poučavati. Stoga je potrebno da zaživi građanski odgoj u obrazovnom sustavu kako bi djeca od rane dobi stjecala znanja i vještine koje će im pomoći da se razvijaju u tolerantne članove društva koji poštuju različitosti.

U stvaranju tolerantnog okruženja, posebno je važna uloga javnih osoba, jer oni utječu na oblikovanje javnog mnijenja. U razvoju svijesti građana sve veću ulogu imaju mediji koji nas mogu učiti i navikavati na različitosti. Osnovna funkcija medija jest objektivno praćenje zbivanja te slobodno, kritičko preispitivanje društvenih kretanja i pojava. No, nedvojbeno postoji specifična odgovornost novinara kada govore o temama vezanim za pojedine manjinske i ranjive skupine.

Tolerancija je nužan preduvjet ostvarivanja ljudskih prava, što znači da kao pojedinci i pojedinke, ali i kao društvo ne toleriramo diskriminaciju, ne toleriramo govor mržnje i zločine iz mržnje, ne toleriramo homofobiju, ne toleriramo ksenofobiju, ne toleriramo niti jednu inicijativu i zahtjev da se nekome uskrate prava na slobodu, jednakost, ljubav i obitelj – zajednička je poruka sve četiri pravobraniteljice.

R. I.